

Vergaderjaar 1985-1986

19591 **Regelen met betrekking tot de opwekking, de invoer, het transport en de afzet van elektriciteit (Elektriciteitswet 1987)****B****ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE**

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 14 mei 1986

Bij Kabinetsmissive van 10 december 1985, no. 86, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Economische Zaken, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een voorstel van wet met memorie van toelichting, houdende regelen met betrekking tot de opwekking, de invoer, het transport en de afzet van elektriciteit (Elektriciteitswet 1986).

I. Algemeen**1. Produktiestructuur**

De doelstelling van het voorstel behelst een afstemming van de structuur van de productiesector op het primaire oogmerk van het beleid, namelijk het verwezenlijken van een betrouwbare en doelmatige landelijke elektriciteitsvoorziening tegen zo laag mogelijke kosten (memorie van toelichting, paragraaf 1). Teneinde de doelstelling te bereiken, wordt gestreefd naar een verdere schaalvergroting bij elektriciteitsopwekking. In verband hiermee dient volgens het voorstel het aantal elektriciteitsproductiebedrijven van vijftien te verminderen tot drie (memorie van toelichting, bladzijde 50, en Bijlage 2), hetgeen op zichzelf valt binnen de marge die de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de vermindering heeft aangegeven (memorie van toelichting, bladzijde 13). De

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

's-Gravenhage,

Blijkens de mededeling van de directeur van Uw Kabinet van 10 december 1985, nr. 86, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies betreffende het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 14 mei 1986 nr. W10.85.0653, moge ik u hierbij aanbieden.

I. Algemeen**1. Produktiestructuur**

In paragraaf 4.4, onder a, van de memorie van toelichting is nader toegelicht waarom naar mijn mening het aantal productiebedrijven in ons land substantieel moet worden beperkt, waarbij de regering denkt aan drie bedrijven. De argumenten hiervoor liggen met name in het vlak van kostenbesparing door efficiencyverbeteringen en vergroting van het financieel-economisch draagvlak, dit vanwege de sterk gestegen omvang van de investeringen.

bedoelde beperking van het aantal produktiebedrijven tot drie wordt in het voorstel gemotiveerd door onder meer er op te wijzen dat hierdoor de omvang per bedrijf in een betere verhouding kan komen te staan tot de capaciteit van afzonderlijke opwekeenheden. Voorts wordt betoogd dat schaalvoordelen bij grootschalige opwekking beter benut zullen kunnen worden en dat de voorgestelde omvang van produktiebedrijven ook meer in de lijn ligt met die «in het ons omringende buitenland» (memorie van toelichting, bladzijde 39, onder a). Anderzijds wordt elders in de toelichting benadrukt (bladzijde 23) dat, naast de door schaalvergroting gerealiseerde verbetering van het brandstofrendement in de centrales en de daardoor behaalde kostenvoordelen, ook omvangrijke investeringsbedragen met de bouw van deze grote produktie-eenheden zijn gemoeid. De investeringskosten variëren globaal tussen ruim 1 miljard (kolencentrale) en 3,5 miljard gulden (kerncentrale; memorie van toelichting, bladzijde 23). Daarnaast blijken grootschalige projecten moeilijker te realiseren en kunnen zij, vanwege hogere eisen op grond van ruimtelijke ordening en milieubeheer, leiden tot «aanzienlijke kostenverhogingen» voor de elektriciteitsvoorziening (memorie van toelichting, bladzijde 23).

Naar het de Raad van State voorkomt, is gezien de vorengenoemde voor- en nadelen van grootschalige elektriciteitsproduktie niet overtuigend aangetoond waarom een beperking van het aantal produktiebedrijven tot drie aangewezen is. Een nadere, meer bedrijfseconomisch georiënteerde onderbouwing van de voorgenomen keuze zou in de toelichting niet misstaan. Daarbij ware onder meer aandacht te besteden aan de afboekingskosten welke kunnen voortvloeien uit het (eventueel vroegtijdig) buiten gebruik stellen of raken van bestaande of eventueel toekomstige kerncentrales. Ook de vergelijking met het «ons omringende buitenland» komt naar de mening van het college voor verduidelijking in aanmerking.

2. Tijdschema

Uit het gestelde onder 1 moge blijken dat het voorstel van wet een buitengewoon ingrijpende en omvangrijke reorganisatie beoogt. Het op bladzijde 65 van de toelichting aangeduide jaar 1990, voor hetwelk de concentratie van produktiebedrij-

2. Tijdschema

Gezien de al uitgevoerde, respectievelijk op stapel staande plannen en initiatieven van de elektriciteitsbedrijven om de produktie- en distributieactiviteiten te scheiden en het aantal produktiebedrijven te beperken, lijkt het mij zeer wel mogelijk dat de

ven haar beslag moet hebben gekregen, lijkt het college uitermate kort. Dit zal gezien het aantal op te lossen vraagstukken naar 's Raads mening tot moeilijkheden leiden. Aan dit punt kan in de toelichting niet voorbij worden gegaan.

3. *Eigen elektriciteitsopwekking*

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld de verbruikers van elektriciteit de vrijheid te laten zelf elektriciteit op te wekken of te importeren. De minister acht dit blijkens bladzijde 47 van de memorie van toelichting wenselijk «uit een oogpunt van versterking van de marktgerichtheid van de sector en van mitigering van de monopoliepositie». Het college meent dat dit standpunt in algemene zin in de praktijk alleen voor zeer grote verbruikers van belang zal kunnen zijn. Deze verbruikers nemen immers blijkens cijfers in de memorie van toelichting juist een zeer aanzienlijk deel van de totale afname van elektriciteit voor hun rekening. Daarom acht de Raad het wenselijk dat de memorie van toelichting een uiteenzetting bevat omtrent de gevolgen die een eventueel wegvallen van de zeer grote afnemers van de elektriciteitsbedrijven zou kunnen hebben voor deze bedrijven, alsmede mogelijk ook voor andere afnemers. De Raad acht het niet onmogelijk dat het wegvallen van een deel van de afzet tot hogere kosten voor de kleingebruikers zal kunnen leiden evenals voor andere afnemers, en dus wellicht voor een belangrijk deel van het bedrijfsleven.

4. *Verlaging van de elektriciteitskosten*

In de memorie van toelichting wordt op vele plaatsen gesproken over mogelijke kostprijsverlagingen door vergroting van produktie-eenheden (bladzijde 6), vergroting van efficiency in produktie en distributie (bij voorbeeld bladzijde 48), vermindering van de kosten van de openbare elektriciteitsproduktie (bladzijde 116) en «verlaging van de elektriciteitskosten voor de burger en het bedrijfsleven». Aldus wordt een belangrijke kostenbesparing voor burgers en bedrijfsleven gesuggereerd, ook al acht de minister kwantificering van die effecten niet mogelijk (bladzijde 116). Naar 's Raads mening worden echter hiermee ongetwijfeld verwachtingen gewekt. Anderzijds wordt op bladzijde 84 gesteld dat de tarieven voor de zeer grote verbruikers (de

concentratie van produktiebedrijven in 1990 haar beslag zal hebben gekregen.

In paragraaf 4.5 van de memorie van toelichting is aangegeven dat de vorming van een drietal bedrijven zich reeds concreet begint af te tekenen.

3. *Eigen elektriciteitsopwekking*

Erkend moet worden dat de import van stroom, afgezien van de mogelijkheden van enkele verbruikers in de grensgebieden, slechts voor de zeer grote verbruikers een reële mogelijkheid vormt, maar dit is ook de categorie afnemers die het meest gevoelig is voor de hoogte van de elektriciteitsprijs. Betere mogelijkheden voor decentrale opwekking en import zijn wenselijk voor een betere werking van het concurrentiemechanisme. Daarnaast kan nog gewezen worden op het feit dat ook op grond van het EEG-verdrag een vrije werking van de markt verzekerd moet worden.

Het wegvallen van een deel van de afzet aan de zeer grote verbruikers zou voor de korte en middellange termijn niet onbelangrijke kostenverhogingen kunnen veroorzaken voor de overige verbruikers. Hierop wordt nader ingegaan in paragraaf 4.4, ad c, van de memorie van toelichting.

4. *Verlaging van de elektriciteitskosten*

Naar aanleiding van de stellingname van de Raad is in paragraaf 5.4.4. van de memorie van toelichting een nadere onderbouwing gegeven omtrent de verwachte positieve invloed van de reorganisatie op het algemene tariefniveau in ons land. Overigens blijft de stelling in paragraaf 9.14 van de memorie van toelichting, inhoudende dat kwantificering van de effecten niet mogelijk is, ten principale overeind.

zogenaamde giganten) zo goed mogelijk zullen moeten aansluiten bij de tarieven in de omliggende landen. «Weliswaar», aldus de minister, «betekent dat niet, dat de tarieven voor de giganten op het buitenlands niveau kunnen worden gezet door een afwenteling van kosten op andere categorieën afnemers», maar «in dit verband» wijst hij er toch op dat «volgens de VEEN enige verhoging van de kleinverbruikerstarieven verantwoord is ten gunste van een verlaging van de grootverbruikerstarieven.»

Op bladzijde 48 deelt de minister mede dat «tariefsverschillen veroorzaakt door verschillen per regio in de produktiekosten grotendeels zullen verdwijnen».

Het college constateert dat echter niet wordt aangegeven welke de gevolgen hiervan – al ware het maar qua orde van grootte – voor bij voorbeeld kleinverbruikers zullen zijn. Naar de mening van de Raad verdient het aanbeveling om ofwel een aantal van de verwachtingen omtrent het verloop van de tarieven – ook in de tijd gezien – nader te onderbouwen ofwel enkele passages in de memorie van toelichting terughoudender te formuleren teneinde te optimistische verwachtingen, die verbruikers aan die passages zouden kunnen ontlenen, te voorkomen.

5. De positie van de Minister van Economische Zaken

De in het voorstel beoogde herverkaveling van de elektrische produktiesector kan naar 's Raads mening worden aangemerkt als een gigantisch project, dat niet alleen vergaande samenwerking en inschikkelijkheid van de deelnemers zal vergen, maar zeker een centraal beleidscentrum niet kan ontberen. Het spreekt dan ook vanzelf dat in de door het kabinet begeerde overgang naar een nieuwe structuur van elektriciteitsproduktie en ook daarna een duidelijke rol moet worden toebedacht aan de centrale overheid, – een rol die in elk geval omvangrijker zal dienen te zijn dan de bescheiden functie welke zij vervult onder het huidige bestel. Dat het huidige bestel zonder duidelijke centrale sturing borg heeft kunnen staan voor ononderbroken en toereikende elektriciteitsproduktie, legt getuigenis af van de bijzondere deskundigheid en zin tot samenwerking, die de elektriciteitswereld siert en zonder welke de op handen zijnde manoeuvre

5. De positie van de Minister van Economische Zaken

Ik constateer dat ook de Raad van oordeel is dat er een duidelijke, en omvangrijker rol dan thans, moet worden toebedacht aan de centrale overheid. De Raad plaatst echter een vraagteken bij de mate waarin in het wetsvoorstel bevoegdheden aan de centrale overheid worden toegekend. Dit gebeurt vanuit de vrees dat de sector niet zelfstandig meer kan functioneren.

Ik meen dat voor deze vrees geen reden bestaat. De bevoegdheden die in het wetsvoorstel aan de Minister van Economische Zaken worden toegekend strekken er geenszins toe dat de bedrijfsvoering bij de elektriciteitsproduktie vanuit de rijksoverheid geregeld wordt. De taak om zorg te dragen voor het betrouwbaar en doelmatig functioneren van de landelijke openbare elektriciteitsvoorziening tegen zo laag mogelijke kosten berust, zoals in artikel 2 van het wetsvoorstel is aangegeven, bij de productiebedrijven en de SEP gezamenlijk. Dit betekent wel dat de

tot mislukken gedoemd zou zijn. Een en ander maakt het de Raad echter minder begrijpelijk waarom een zo overheersende positie moet worden ingeruimd voor het centrale gezag, te dezen gerepresenteerd door de Minister van Economische Zaken.

Een enkele blik op de bladzijden 147/148 van de memorie van toelichting is voldoende om de reikwijdte van de ministeriële bevoegdheden van goedkeuring, aanwijzingen en vaststelling te overzien. Deze worden aldaar in dezer voege samengevat:

besluitvorming over zaken als planning van produktievermogen en inzet van eenheden centraal gecoördineerd dient plaats te vinden op grond van landelijke overwegingen, hetgeen gestalte moet krijgen in de samenwerkingsregelingen tussen de produktiebedrijven en de SEP.

De bevoegdheden die zijn opgenomen voor de Minister van Economische Zaken beogen een tweeledig doel. In de eerste plaats strekken zij ertoe om te verzekeren dat de voorwaarden worden geschapen voor deze landelijke besluitvorming, dat wil zeggen het tijdig tot stand komen en in stand blijven van adequate samenwerkingsregelingen. In de tweede plaats strekken de bevoegdheden ertoe om de besluiten van de sector te kunnen toetsen aan de doelstellingen van het energiebeleid, dit in het licht van de monopoliepositie die de sector inneemt en van de invloed van de elektriciteitsvoorziening op het sociaal-economisch bestel.

Met het oog op bovenstaande overwegingen zijn goedkeuringsbevoegdheden voor de minister opgenomen. Daarnaast is in een vaststellingsbevoegdheid voorzien, voor het geval de sector er niet in zou slagen tijdig adequate regelingen voor de samenwerking tot stand te brengen. Tevens is de mogelijkheid opgenomen voor het geven van aanwijzingen voor een aantal specifieke aspecten in het elektriciteitsplan, namelijk indien het plan onvoldoende zou sporen met de hoofdlijnen van het elektriciteitsbeleid en het algemene energiebeleid. De produktiebedrijven en de SEP kunnen derhalve zelfstandig en met eigen verantwoordelijkheden opereren, binnen de gewenste besluitvormingsstructuur en binnen het kader dat gegeven wordt door de hoofdlijnen van het rijksbeleid.

Opgemerkt zij nog, dat een aantal bevoegdheden een formalisering is van reeds bestaande afspraken met de sector. De paragrafen 9.2 en 9.11 van het algemeen deel van deze memorie besteden hieraan aandacht.

Een nadere analyse van de afzonderlijke ministeriële bevoegdheden in het licht van het oordeel van de Raad, heeft tot het volgende geleid.

a. het verlenen van stroomopwekingsvergunning (artikel 3);

a. Het verlenen van stroomopwekingsvergunning (artikel 3)

Deze bevoegdheid is noodzakelijk om de gewenste nieuwe structuur van de elektriciteitsproductie tot

stand te brengen, welke structuur noodzakelijk is om de produktiebedrijven en de SEP in staat te stellen de in artikel 2 aangeduide taak, om gezamenlijk zorg te dragen voor het betrouwbaar en doelmatig functioneren van de landelijke openbare elektriciteitsvoorziening tegen zo laag mogelijke kosten, uit te voeren. Een en ander wordt bereikt door middel van de eisen die bij de verlening van de vergunning aan de produktiebedrijven gesteld worden (artikel 4).

b. goedkeuring van de samenwerkingsregeling tussen produktiebedrijven en SEP met het oog op de opstelling van het elektriciteitsplan (artikel 9);

b. Goedkeuring van de samenwerkingsregeling tussen produktiebedrijven en SEP met het oog op de opstelling van het elektriciteitsplan (artikel 9)

Deze bevoegdheid was opgenomen om zeker te stellen dat de juiste voorwaarden werden geschapen om de SEP een goed elektriciteitsplan te laten opstellen. Bij nadere beschouwing heb ik gemeend van deze bevoegdheid af te kunnen zien op grond van de volgende overwegingen. De vergunninghouders dienen zich op grond van artikel 4, tweede lid, te hebben verbonden om medewerking te verlenen aan het tot stand brengen en uitvoeren van de samenwerkingsregeling waarin de opstelling van het elektriciteitsplan wordt geregeld. Dit gevoegd bij de wijze waarop de produktiebedrijven en de SEP onlangs bij het vaststellen van de nieuwe overeenkomst van samenwerking, gestalte hebben gegeven aan de procedure voor opstelling van het elektriciteitsplan, geeft mij voldoende vertrouwen dat de gewenste voorwaarden gerealiseerd worden. Een tweede overweging is, dat de besluiten die in het kader van het elektriciteitsplan genomen worden de goedkeuring van de Minister van Economische Zaken behoeven. Voorts is voorzien in de mogelijkheid om een aanwijzing te geven ter zake van specifieke aspecten in het plan. Op grond van het voorgaande is het derde lid van artikel 9 geschrapt.

c. goedkeuring van wijzigingen van de statuten van de produktiebedrijven en de SEP (artikel 10);

c. Goedkeuring van wijzigingen van de statuten van de produktiebedrijven en de SEP (artikel 10)

Deze bevoegdheid hangt samen met het onder a gestelde over de vergunningverlening. Op het moment van verlening van de vergunning respectievelijk de aanwijzing van de SEP worden de statuten getoetst aan de gestelde eisen. Wijzigingen in de statuten dienen derhalve eveneens aan deze eisen getoetst te worden.

d. goedkeuring van de lijst van uitzonderingen op de leveringsplicht (artikel 12);

d. Goedkeuring van de lijst van uitzonderingen op de leveringsplicht (artikel 12)

De VEEN heeft model-leveringsvoorwaarden opgesteld waarin een aantal uitzonderingen op de leveringsplicht is opgenomen, zoals wanbetaling en hinder voor het net. Het ligt voor de hand dat deze modelvoorwaarden de basis zullen vormen voor de lijst van uitzonderingen als bedoeld in artikel 12, tweede lid. De huidige modelvoorwaarden hebben echter als bezwaar dat de lijst van uitzonderingen niet limitatief is en dat ruimte wordt geboden voor distributiebedrijven om de ontwikkeling van decentraal vermogen bij particulieren te blokkeren bijvoorbeeld door te weigeren een reservecontract te sluiten. Voorts heeft het model slechts het karakter van een advies. De VEEN kan haar leden niet binden. De sector pleegt weliswaar over de leveringsvoorwaarden overleg met consumentenorganisaties en vertegenwoordigers uit de kring van de grootverbruikers, maar de leden van de VEEN stellen uiteindelijk de voorwaarden naar eigen inzicht vast. Ten einde een duidelijke, landelijk uniforme lijst van uitzonderingen op de leveringsplicht te verkrijgen die niet eenzijdig door de distributiebedrijven wordt bepaald, acht ik een toetsing door de Minister van Economische Zaken gewenst.

e. goedkeuring van het elektriciteitsplan (artikel 15) met daaraan gekoppeld de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen (artikel 17);

e. Goedkeuring van het elektriciteitsplan (artikel 15) met daaraan gekoppeld de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen (artikel 17)

De verplichting om het elektriciteitsplan ter goedkeuring voor te leggen bestaat reeds op grond van de overeenkomst met de staat van 1975. De voorgestelde regeling in het wetsontwerp is dan ook in essentie een formalisering van een bestaande bevoegdheid van de Minister van Economische Zaken. De bevoegdheid is nodig om de plannen van de sector te toetsen aan de hoofdlijnen van het beleid ten aanzien van de elektriciteitsvoorziening en de energievoorziening in het algemeen en aan de randvoorwaarden uit hoofde van milieu en ruimtelijke ordening, zoals die in het structuurschema elektriciteitsvoorziening worden neergelegd. Omdat niet valt uit te sluiten dat de sector en de minister geen overeenstemming kunnen bereiken, dient de dan ontstane impasse doorbroken te kunnen worden. Hiertoe is voorzien

f. goedkeuring van de tussen de productiebedrijven en de SEP getroffen regeling teneinde de produktiekosten zo laag mogelijk te houden (artikel 21); hieraan is gekoppeld de bevoegdheid tot vaststelling en oplegging van een dergelijke regeling (artikel 22);

in de mogelijkheid van het geven van aanwijzingen door de minister. Deze mogelijkheid is echter uitdrukkelijk beperkt tot de essentiële aspecten van het elektriciteitsbeleid, nl. de omvang van het productievermogen, de brandstofgeschiktheid van de eenheden en het beleid met betrekking tot decentraal vermogen. Daarbij kan aangegeven worden in welke mate de besluiten bindend zijn. Op deze beleidsaspecten kan de minister dan ook zijn verantwoordelijkheid nemen en door het parlement aangesproken worden.

f. Goedkeuring van de tussen de productiebedrijven en de SEP getroffen regeling ten einde de produktiekosten zo laag mogelijk te houden (artikel 21); hieraan is gekoppeld de bevoegdheid tot vaststelling en oplegging van een dergelijke regeling (artikel 22)

Deze bevoegdheid heeft, evenals de hiervoor onder b. genoemde bevoegdheid, als achtergrond dat de juiste voorwaarden worden geschapen voor een optimale samenwerking, leidend tot landelijk gezien zo laag mogelijke produktiekosten. Het gaat hier met name om de landelijke economische optimalisatie van de inzet van de productie-eenheden (LEO) en het systeem van vergoedingen voor leveringen van stroom aan de SEP (pooling). De geschiedenis van de afgelopen jaren heeft aangetoond hoe moeizaam de besluitvorming door de deelnemers in de SEP hierover is geweest. Wat betreft de LEO is eerst na ongeveer 10 jaar voorbereiding een regeling tot stand gekomen. Het compromis dat uiteindelijk in mei jongstleden bereikt is met betrekking tot de pooling voldoet naar mijn oordeel op essentiële punten niet aan de doelstelling van het bereiken van zo laag mogelijke kosten. De regeling voorziet alleen in een landelijke verrekening van de directe opwekkosten maar laat de productiebedrijven geheel vrij in de doorberekening van eigen kosten aan de distributiebedrijven in hun regio. Er is voor het productiebedrijf geen noodzaak om zo efficiënt mogelijk te werken en derhalve is er in dit opzicht geen verandering ten opzichte van de oude situatie. Dit geldt ook voor de beleidsmatige scheiding van productie en distributie die nodig is voor een optimale ontwikkeling van decentraal vermogen. Voorts blijft in deze regeling de huidige ondoorzichtige situatie met betrekking tot de tarieven bestaan.

De regeling zal derhalve aangepast moeten worden om te voldoen aan de doelstelling om landelijk zo laag mogelijke produktiekosten en een doorzichtige tariefstructuur te bereiken.

Gelet op de wijze waarop het compromis tot stand is gekomen en het feit dat daarin op belangrijke onderdelen is afgeweken van de overeenstemming die ik medio 1984 met de sector bereikt had op basis van de uitgangspunten zoals die in het overleg met de Tweede Kamer der Staten-Generaal waren vastgesteld (Kamerstukken II, 1983/84, 18 100, hoofdstuk XIII, nrs. 59, 61, 65, 66, 68 t/m 83, Handelingen UCV 1983/84 nr. 43 alsmede 1983/84, blz. 3203 t/m 3206), meen ik dat er, in tegenstelling tot de regeling met betrekking tot het elektriciteitsplan, niet zonder meer van uitgegaan mag worden dat de sector zelf een adequate regeling tot stand zal brengen. Er dient dan ook een mogelijkheid tot toetsing en zonodig vaststelling van een regeling door de Minister van Economische Zaken te zijn.

g. vaststelling van tarieven (artikelen 23 en 24);

g. Vaststelling van tarieven (artikelen 23 en 24).

In de eerste plaats zij opgemerkt dat ten aanzien van de tarieven een goedkeuringsbevoegdheid voor de Minister van Economische Zaken is voorzien en geen vaststellingsbevoegdheid. Slechts indien er de eerste keer dat er volgens de nieuwe systematiek een pooltarief door de SEP en maximeindverbruikerstarieven door de VEEN worden voorgesteld, geen overeenstemming met de minister bereikt kan worden, heeft de minister de mogelijkheid om deze tarieven vast te stellen op dezelfde gronden als die op grond waarvan goedkeuring onthouden kan worden (artikel 50). De minister toetst of de tarieven voldoende bijdragen tot een doelmatige landelijke elektriciteitsvoorziening en of de tarieven niet hoger zijn dan, uitgaande van een doelmatige bedrijfsvoering en een redelijke toerekening van kosten aan de verschillende categorieën van afnemers, noodzakelijk is. Deze bevoegdheid is nodig om de efficiency in de sector te bevorderen, de winstneming uit de tariefstelling te elimineren en te zorgen voor een landelijk uniforme tariefstructuur waarbij de tarieven voor de bijzondere grootverbruikers zoveel mogelijk aansluiten bij die in ons omringende

h. goedkeuring van bepaalde importovereenkomsten (artikel 31).

Aangezien tenslotte nog het ontwerp aan de minister een beslissend oordeel toekent, indien de «ingevolge artikel 8 aangewezen vennootschap» een toestemming tot elektriciteitsopwekking weigert, rijst toch wel het beeld op van een systeem, waarin nog slechts weinig stappen mogen worden gezet zonder goedkeuring of aanwijzing van de minister. In dit verband kan verder nog worden gewezen op de beslissen-de invloed die de Minister van Economische Zaken wenst te verkrijgen op een zo adequaat mogelijke samenstelling van de Raad van Commissarissen van de SEP (bladzijde 43 van de memorie van toelichting), in welke Raad immers het zwaartepunt van de besluitvorming komt te liggen (bladzijde 43). Ook blijkt de overheersende positie van de minister al daaruit dat de wet – welke afgezien van begrips-, slot-, straf- en overgangsbepalingen uit ruim 45 artikelen bestaat – slechts 18 artikelen telt waarin geen rol wordt toegekend aan bedoelde minister.

Mede gezien de grote bevoegdheden die de Minister van Economische Zaken reeds heeft ter zake van de winning, het transport, de distributie en de prijszetting van de andere belangrijke energiedrager, het aardgas, meent de Raad, dat aldus een concentratie van bevoegdheden zou kunnen ontstaan die niet zonder bedenkingen is.

Het college is van oordeel dat gelet op de alom beleden wens tot afnemende centralisatie aanleiding zou kunnen bestaan om – andermaal – te onderzoeken in hoeverre de komende elektriciteitsvoorziening gedijen kan met minder bemoeienis van de minister en met meer zelfstandige, eigen verantwoordelijkheden voor de vergunninghoudende produktiebedrijven en voor de in artikel 8 aangewezen vennootschap, die alom als SEP wordt aangeduid. Te eerder is voor zodanige heroverweging plaats, omdat degenen, die tot heden de Nederlandse elektriciteit in vrijwillige samenwerking en met een open oog voor de gemene zaak hebben opgewekt, geen reden lijken te hebben gegeven voor het vermoeden

landen, zonder dat het uitgangspunt dat de verbruikers de kosten in rekening worden gebracht die ze veroorzaken, geweld wordt aangedaan.

h. Goedkeuring van bepaalde importovereenkomsten (artikel 31)

Op grond van de Wet van 10 december 1936 houdende regeling omtrent het betrekken van elektriciteit uit het buitenland (Stb. 514) moeten thans alle importovereenkomsten worden goedgekeurd. Het wetsvoorstel voorziet in een beperktere bevoegdheid. Slechts die importovereenkomsten van de SEP zijn aan goedkeuring onderhevig, waarbij uit het buitenland elektriciteit wordt betrokken als ware het elektriciteit uit centrales in Nederland die in het kader van het elektriciteitsplan ter beschikking van de SEP staan. De bevoegdheid hangt derhalve samen met de goedkeuringsbevoegdheid van het elektriciteitsplan, waarop hiervoor onder e. is ingegaan. De voorliggende bevoegdheid geeft een versoepeling in de procedure, omdat hierdoor tussentijds importcontracten door de SEP gesloten kunnen worden zonder dat een wijziging van het elektriciteitsplan nodig is. De SEP kan daardoor slagvaardiger opereren.

Voorts wijst de Raad op het beslissende oordeel van de minister indien de «ingevolge artikel 8 aangewezen vennootschap» een distributiebedrijf geen toestemming geeft tot elektriciteitsopwekking. De reden voor deze bevoegdheid is de volgende. In het wetsvoorstel is gekozen voor een structuur die een optimale ontwikkeling van decentraal vermogen naast het grootschalig vermogen mogelijk moet maken. Hiertoe is een scheiding van produktie en distributie annex decentrale opwekking voorzien. Aan de distributiebedrijven wordt de vrijheid geboden om een afweging te maken tussen inkoop van stroom van de SEP en eigen opwekking met decentraal vermogen. Door de SEP is er op aangedrongen om de distributiebedrijven geen totale vrijheid met betrekking tot de decentrale opwekking te geven, omdat grote decentrale installaties, zoals stadsverwarmingsinstallaties, een grote invloed op de landelijke bedrijfsvoering kunnen hebben. Op grond hiervan is in overleg met de sector de vrijheid van de distributiebedrijven enigszins ingeperkt. Voor decentraal vermogen van 25 MW of meer dienen de

den dat alléén door de ordenende hand van de minister op zoveel punten de toekomstige elektriciteitsproductie voldoende gewaarborgd zal kunnen worden.

Mocht het kabinet van mening zijn dat een heroverweging, zoals bepleit, niet dient plaats te vinden, dan zou in elk geval overwogen kunnen worden de noodzaak van deze sterke en dominante positie van de minister anders en overtuigender toe te lichten dan geschiedt in de wat eufemistisch lijkende bespiegelingen op de bladzijden 55/56, zomede op de bladzijden 143/144 van de toelichting.

distributiebedrijven toestemming van de SEP te krijgen. Om te voorkomen dat deze bevoegdheid door de SEP gebruikt wordt om de ontwikkeling van decentraal vermogen tegen te gaan en mede gezien de beperkende bepalingen die op dit punt in de onlangs tot stand gekomen nieuwe overeenkomst van samenwerking zijn opgenomen, dient de toetsing door de SEP plaats te vinden op basis van openbare criteria die in het elektriciteitsplan worden opgenomen en is voorzien in de mogelijkheid van beroep door het distributiebedrijf bij de Minister van Economische Zaken.

Tot slot wijst de Raad op de beslissende invloed die de Minister van Economische Zaken wenst te verkrijgen op een zo adequaat mogelijke samenstelling van de raad van commissarissen van de SEP. Aanvankelijk ging mijn voorkeur er naar uit dat de Minister van Economische Zaken formeel de bevoegdheid kreeg te bevorderen dat de raad van commissarissen van de SEP, met het oog op de landelijke taak, zo adequaat mogelijk is samengesteld. Gezien de wijze waarop de raad van commissarissen wordt samengesteld en de hiervoor besproken formele bevoegdheden ten aanzien van de besluiten van de SEP kan ik mij echter vinden in de situatie dat slechts de benoeming van de voorzitter mijn goedkeuring behoeft. Ten aanzien van de overige vier leden van de raad van commissarissen, die niet afkomstig zijn uit de kring van de in de SEP deelnemende elektriciteitsproductiebedrijven vergewist de raad zich ervan dat de voorgenomen benoeming niet op bezwaren stuit van de Minister van Economische Zaken, doch deze bezwaren zijn niet prohibitief. Een en ander is reeds voorzien in de statuten van de SEP. De memorie van toelichting (paragraaf 4.4) is in deze zin aangepast.

6. De gevolgen voor gemeenten en provincies

Zoals op bladzijde 5 van de memorie van toelichting is aangegeven, zijn de vijftien huidige productiebedrijven – al dan niet in een samenwerkingsverband – in handen van gemeenten en provincies. In de memorie van toelichting (bladzijde 128) wordt gememoreerd dat in het bijzonder de Raad voor de gemeentefinanciën (RGF) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) grote bezwaren hebben tegen het wegvallen van inkomsten van de gemeenten en het ontbreken van een

6. De gevolgen voor gemeenten en provincies

In de eerste plaats zij erop gewezen dat niet wordt uitgesloten dat er door een goed bedrijfsmatig beheer winst wordt gemaakt zowel in de produktie als in de distributiesfeer, welke winst uitgekeerd kan worden aan de lagere overheden als deelnemers in of eigenaren van het bedrijf. Op grond hiervan en gelet op het feit dat het nieuwe systeem van maximumeindverbruikerstarieven eerst op 1 januari 1991 van kracht wordt, is niet goed aan te geven of er nadelige gevolgen zullen optreden voor lagere overheden

compensatieregeling daarvoor. Zowel de RGF als de VNG bepleiten dat in ieder geval zou moeten worden voorzien in afkoopsommen per bedrijf. Blijkens de toelichting (paragraaf 8.2, bladzijden 132 en volgende) zal eerst in de loop van de overgangperiode (artikel 56, tweede lid) een beter inzicht kunnen worden verkregen in de vraag of zich nadelige financiële gevolgen voor bepaalde lagere overheden zullen gaan voordoen, en zo ja, in de omvang daarvan. Hierna zal volgens de toelichting het kabinet bezien op welke wijze hieraan het beste kan worden tegemoet gekomen (bladzijde 137).

Het is naar de mening van de Raad niet juist om de gemeenten en provincies in een situatie te brengen waarbij zij als gevolg van deze wet eerst daadwerkelijk nadelige financiële ontwikkelingen moeten tegemoet zien of zelfs moeten ondergaan, alvorens compensatoire maatregelen kunnen worden toegezegd, omtrent welker omvang en vorm bovendien in de toelichting een volledig stilzwijgen wordt bewaard. Naar het oordeel van het college zou uit een oogpunt van rechtszekerheid het kabinet reeds nu een principieel standpunt dienen in te nemen ter voorkoming van nadelige financiële gevolgen welke kunnen voortvloeien uit het uitsluiten van tot heden rechtmatige winstnemingen door de betrokken lagere overheden. Te meer is daartoe aanleiding, omdat deze gemeenten en provincies – ongeacht hun eventuele aandeelbewijzen – hun invloed in vergaande mate zullen zien verdwijnen als gevolg van de centrale posities van de minister en in mindere mate van de SEP (toelichting, bladzijde 57).

7. Tariefuniformiteit

Met het wetsvoorstel wordt beoogd een grote mate van tariefuniformiteit te bewerkstelligen doordat het voorziet in de levering van door productiebedrijven opgewekte elektriciteit aan de SEP en vervolgens de verkoop daarvan door de SEP aan de distributiebedrijven. Aldus zal een stroomlijning plaatsvinden van de tariefstructuur, van de wijze van kostentoe rekening aan de verschillende gebruikers en van de tarieven (memorie van toelichting, bladzijde 49).

Regionale verschillen in de kostenstructuur van de gehele maatschappelijke dienstverlening kunnen als zodanig echter een goed

en zo ja, hoe groot deze zullen zijn. (Overigens zou het, ook afgezien van de in dit wetsvoorstel vervatte bepalingen, moeilijk zijn de toekomstige winstontwikkeling in te schatten.) Het kabinet had desalniettemin het voornemen uitgesproken om te bezien op welke wijze aan lagere overheden tegemoet kon worden gekomen indien zou blijken dat zich na 1-1-1991 toch nadelige gevolgen zouden voordoen. Hierbij werd gedacht aan een mogelijkheid van gemeentelijke opcentenheffing. Dit voornemen is thans geconcretiseerd. Zo spoedig mogelijk zal, door middel van een nota van wijziging, in dit wetsvoorstel een bepaling worden opgenomen tot wijziging van de gemeentewet, waarin de opcentenregeling nader wordt uitgewerkt. Paragraaf 8 van de memorie van toelichting licht een en ander nader toe.

7. Tariefuniformiteit

Het wetsvoorstel schrijft weliswaar voor dat er landelijk uniforme maximumeindverbruikerstarieven zullen gaan gelden maar de feitelijke eindverbruikersprijzen zullen zonder twijfel regionaal verschillen vertonen. Zij kunnen zowel onder de maximumtarieven liggen, als in bijzondere gevallen zelfs daarboven, namelijk indien ontheffing wordt verleend.

Lagere prijzen zijn mogelijk door efficiency-voordelen in de productie en in de distributie.

In paragraaf 4.4 is de reden voor de tariefuniformiteit voor de produktiekosten toegelicht. Binnen het kader, dat bepaald wordt door de maximum eindverbruikerstarieven, is

argument zijn voor een gedifferentieerd tarievenbeleid. Dit punt ware in de toelichting alsnog te behandelen. Tevens zou aangegeven kunnen worden welke (groepen van) gebruikers en producenten bij een uniform (landelijk) tarief baat of nadeel zullen hebben.

Het komt de Raad verder voor dat volgens het voorstel – anders dan voorheen – een distribuerende provincie of gemeente het tarief niet langer zelfstandig kan bezigen als instrument in haar industrieel vestigingsbeleid. Elke tariefafwijking ten aanzien van bijzondere grootgebruikers dient volgens artikel 28, tweede lid, de instemming te verwerven van de SEP en wordt daar als vanzelf vooral getoetst aan landelijke maatstaven; de beleidsruimte van de zogenaamde lagere overheden wordt aldus verder ingeperkt. De Raad meent dat mede met het oog op de door het kabinet nagestreefde decentralisatie van beleid nader verduidelijkt zou dienen te worden waarom zulks wenselijk dan wel onvermijdelijk is.

8. Het is de Raad opgevallen dat in de taakomschrijving van de vergunninghouders, zoals neergelegd in artikel 2, niet is opgenomen het vereiste dat de elektriciteitsvoorziening plaats dient te vinden «op maatschappelijk verantwoorde wijze», een element dat in paragraaf 4.1 van de toelichting met nadruk wordt vermeld en becommentarieerd vanwege de aspecten van veiligheid, milieubeheer en ruimtelijke ordening. De Raad acht te dezen een aanvulling wenselijk.

er derhalve beleidsruimte voor de distributiebedrijven en hun bestuursorganen bij het vaststellen van de tarieven. Dit geldt ook voor de tarieven voor de bijzondere grootverbruikers. De door de Raad gememoreerde instemming van de SEP met tariefafwijkingen bij deze verbruikers, is alleen aan de orde indien daarvoor een afwijking van het uniforme landelijke pooltarief van de SEP gevraagd wordt.

In paragraaf 5.4.4 van de memorie van toelichting is conform het verzoek van de Raad nader ingegaan op de mogelijke gevolgen voor onderscheiden groepen afnemers van de introductie van het nieuwe tariefsysteem.

8. Taakomschrijving van de vergunninghouders

Het element «op maatschappelijk verantwoorde wijze» is welbewust niet opgenomen in de taakomschrijving van artikel 2. Dit betekent niet dat de elektriciteitsvoorziening niet op maatschappelijk verantwoorde wijze zou moeten plaatsvinden of dat de Minister van Economische Zaken daarvoor geen medeverantwoordelijkheid draagt. Het gaat hier echter niet om een doelstelling, die met het onderhavige wetsontwerp wordt nagestreefd. Dit is volgens de considerans gericht op «het belang van een goede elektriciteitsvoorziening, mede gelet op het belang van een goede energievoorziening in het algemeen». Daarbij is de eis dat de voorziening op maatschappelijk verantwoorde wijze moet plaatsvinden uiteraard een randvoorwaarde. Voor zover nodig zal het voldoen aan die randvoorwaarde met andere wetten moeten worden afgedwongen. Daarbij kan worden gedacht aan de veiligheidswetgeving, de milieuwetgeving en de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Indien in de taakomschrijving «op maatschappelijk verantwoorde wijze» zou worden opgenomen, zou dit ertoe leiden, dat de Minister van Economische Zaken over elk facet van dit element van de taakvervulling bij een beslissing over verlening of

intrekking van een vergunning een oordeel zou moeten uitspreken (zie artikel 4, tweede lid, onder a, en artikel 6, tweede lid (nieuw)). Dit acht ik ongewenst omdat zo een onjuiste vermenging van verantwoordelijkheden zou ontstaan.

Ik wijs er nog op dat in paragraaf 4.1. van de toelichting het element «op maatschappelijk verantwoorde wijze» wordt genoemd als een randvoorwaarde voor het totale regeringsbeleid met betrekking tot de elektriciteitsvoorziening. Dit betekent niet dat ook deze randvoorwaarde haar regeling in de Elektriciteitswet zou moeten vinden. Ik heb overigens aan de toelichting op artikel 2 een passage toegevoegd, waarin wordt aangegeven, waarom «op maatschappelijk verantwoorde wijze» niet in de taakomschrijving is opgenomen.

II. Artikelsgewijze opmerkingen

9. Artikel 1

Het verdient aanbeveling de in artikel 8 aangewezen vennootschap bij de begripsbepalingen te definiëren als: de vennootschap. Hierdoor kunnen veelvuldig herhaalde verwijzingen naar artikel 8 worden voorkomen (bij voorbeeld in de artikelen 2, 9, eerste en tweede lid, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 13, eerste, tweede en vierde lid, 14, eerste, vierde, vijfde en zesde lid, 16, tweede lid, 17, tweede, derde en vierde lid, 19, eerste lid).

10. Artikel 3

Indien het in de bedoeling ligt om onder omstandigheden aan de vergunning voorschriften te verbinden of de vergunning onder beperkingen te verlenen, ware een daartoe strekkende bepaling in de wet op te nemen (artikel 29, tweede lid). Gelet op het belang van de vergunning is het wenselijk dat, bij afwezigheid van een zodanige bepaling, hiervoor in de toelichting een verklaring wordt gegeven. Het verdient voorts aanbeveling om in de toelichting te doen uitkomen dat een vergunning op grond van de voorgestelde wetsbepalingen onverlet laat de noodzaak om te voldoen aan de voorschriften van of krachtens andere toepasselijke wetten (Hinderwet en overige milieuwetten, Kernenergiewet, Woningwet, enz.).

11. Artikel 7

Hoewel het college aanneemt dat het in de bedoeling ligt om vergun-

II. Artikelsgewijze opmerkingen

9. Artikel 1

Ik kan mij verenigen met het voorstel om voor «de ingevolge artikel 8 aangegeven vennootschap» een definitie op te nemen. Ik geef er echter de voorkeur aan het begrip «aangewezen vennootschap» te gebruiken boven «vennootschap». Dit laatste begrip is naar mijn mening wel erg algemeen en zou daardoor gemakkelijk tot onduidelijkheid kunnen leiden.

10. Artikel 3

De mogelijkheid om aan een vergunning voorschriften te verbinden is niet opgenomen omdat daaraan geen behoefte bestaat. Voor zover er aanleiding is een vergunning onder beperkingen te verlenen, is uitdrukkelijk bepaald om welke beperkingen het gaat. Ik verwijs daarvoor naar artikel 6, derde lid, (artikel 7, derde lid, oud) en artikel 48, derde lid. In de toelichting op artikel 3 wordt thans aan dit aspect aandacht besteed.

Tevens is, overeenkomstig de suggestie van de Raad, in de toelichting op dit artikel aangegeven dat een op grond van deze bepaling verleende vergunning de noodzaak om te voldoen aan de voorschriften van andere toepasselijke wetten uiteraard onverlet laat.

11. Artikel 7 (oud)

De door de Raad voorgestelde wijzigingen zijn aangebracht. Naar

ningen niet alleen op verzoek van de vergunninghouder te wijzigen of intrekken, ware ter vermijding van misverstanden in het tweede en derde lid te verduidelijken dat tot de daar geregelde intrekking dan wel wijziging door de minister ambtshalve kan worden besloten. Naar het voorkomt, kan het vierde lid vervallen, indien de aanhef van artikel 6, eerste lid, wordt vervangen door de woorden: De beschikking, een vergunning betreffende.

12. Artikel 9

In de artikelen 21 en 22 wordt geregeld op welke gronden goedkeuring aan de daar bedoelde regeling kan worden onthouden. Voorts wordt aldaar bepaald dat ook gedeeltelijke goedkeuring kan worden verleend en dat de minister – mochten betrokkenen geen regeling kunnen of willen treffen – hen zijnerzijds kan verplichten aan een door hem aangewezen of vastgestelde regeling deel te nemen. De Raad stelt vast dat soortgelijke voorzieningen ontbreken ten aanzien van de in artikel 9 bedoelde bindende regelingen en meent dat de bedoelde discrepantie zou dienen te worden opgeheven of althans verklaard.

13. Artikel 10

Het verdient aanbeveling in de toelichting tot uitdrukking te brengen dat onverlet blijven de artikelen 125 en 235 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

14. Artikel 12

Naar de mening van het college ware in de memorie van toelichting met betrekking tot het eerste lid aandacht te besteden aan de rechtsgang voor de aspirant-afnemers, indien een distributiebedrijf niet wil leveren. Onduidelijkheden kunnen zich te dezen immers geredelijk voordoen, gezien hetgeen gezegd wordt in de artikelsgewijze toelichting, die voorts laat vermoeden dat in sommige gevallen de afnemer nog geen privaatrechtelijke overeenkomst met het bedrijf heeft gesloten en dus mogelijk geen civiele procedure zal kunnen inleiden.

15. Artikelen 12, 24, 36 en 37

Naar 's Raads mening verdient het aanbeveling hier te spreken van «degene, die een distributiebedrijf in

mijn mening brengt echter de wijziging van artikel 6 mee dat dit artikel na het huidige artikel 7 moet worden geplaatst.

12. Artikel 9

De door de Raad gesignaleerde discrepantie acht ik aanvaardbaar omdat er – anders dan met betrekking tot de in hoofdstuk 4 van dit wetsvoorstel bedoelde regelingen – geen aanleiding bestaat voor de vrees dat er geen bevredigende regeling inzake het elektriciteitsplan tot stand zal komen. Dit laatste heeft ook de reden gevormd voor het doen vervallen van de goedkeuringseis van artikel 9, derde lid (zie punt 5 van dit nader rapport). In de toelichting op artikel 9 is aan de door de Raad gesignaleerde discrepantie aandacht besteed.

13. Artikel 10

Aan de suggestie van de Raad is gevolg gegeven door aanvulling van de toelichting op dit artikel.

14. Artikel 12

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad is de opzet van dit artikel nog eens in overweging genomen. Er is nu voor gekozen om de leveringsplicht vorm te geven door aan gegadigden tegenover het betrokken distributiebedrijf een recht toe te kennen op levering van elektriciteit en terbeschikkingstelling van elektrisch vermogen. In geval van weigering kan dan een vordering worden ingesteld voor de civiele rechter. In deze opzet kan een strafsanctie op het niet naleven van artikel 12 vervallen. Dit sluit ook aan bij de opmerking die de Raad naar aanleiding van artikel 52 over de strafsancties in het algemeen heeft gemaakt. Uiteraard is ook de toelichting op artikel 12 aan het bovenstaande aangepast.

15. Artikelen 12, 24, 36 en 37

In het wetsontwerp wordt de term «distributiebedrijf» gebruikt in dezelfde betekenis als «onderneming»

werking heeft», zoals ook de artikelen 11 en 43 in soortgelijke gevallen zijn geredigeerd, in plaats van «degene, aan wie een distributiebedrijf toebehoort». Het woord «toebehoren» heeft eerder betrekking op eigen-verhoudingen dan op beheers-situaties en ware mitsdien achterwege te laten.

elders in de wetgeving. Het gaat volgens de definitie in artikel 1 om een «organisatorische eenheid». Er is hier voor «bedrijf» gekozen omdat deze terminologie in de elektriciteits-sector beter aansluit bij het spraak-gebruik. Voor het overige is gebruik gemaakt van de terminologie die ook elders in verband met het begrip onderneming wordt gebruikt. In wetgeving van oudere datum, bijvoorbeeld in de Wet economische mededinging, wordt gesproken over «eigenaar van een onderneming». Hoewel deze aanduiding niet tot problemen heeft geleid, is enige jaren geleden geconcludeerd dat het niet juist is hier gebruik te maken van een formeel eigendomsbegrip. Dit was ook onwenselijk in verband met de invoering van het nieuw Burgerlijk Wetboek. Daarom is toen gekozen voor een terminologie, die wel materieel aansluit bij «eigenaar van een onderneming», maar niet meer gebruik maakt van het formele eigendomsbegrip. Gekozen werd voor hantering van de woorden «toebehoren aan». Deze woorden werden ook al gebruikt in de Handelsregisterwet.

Nu zowel de woorden «eigenaar van» als de woorden «toebehoren aan» in de praktijk geen problemen hebben opgeleverd, geef ik er de voorkeur aan de gekozen lijn voort te zetten. Daar komt bij dat naar mijn mening de door de Raad gesuggereerde woorden «in werking hebben» minder goed passen bij «distributiebedrijf». In de artikelen in het wetsontwerp waarnaar de Raad verwijst gaat het om het in werking hebben van elektriciteitscentrales. Bij dergelijke inrichtingen kan zeer wel gesproken worden van het in werking hebben daarvan. Bij een bedrijf lijkt mij deze terminologie minder op zijn plaats.

16. Artikel 13

Gelet op de definitie van het begrip «elektriciteitscentrale» (artikel 1) is niet duidelijk welk onderscheid wordt bedoeld met de in het derde lid voorkomende passage «elektriciteitscentrale of andere installaties voor een of meer brandstoffen of voor splijtstoffen». Al evenmin is begrijpelijk waarom de in het vierde lid wel vermelde windenergie alhier ontbreekt.

Volgens de artikelsgewijze toelichting op het vierde lid dient het structuurschema aan te geven in welke mate de verschillende energiedragers in de behoefte aan elektrisch

16. Artikel 13

Onder de definitie van het begrip «elektriciteitscentrale» vallen slechts die installaties die er primair op gericht zijn door verbranding van fossiele brandstoffen of door vrijmaking van kernenergie, elektriciteit op te wekken. Installaties die primair op een ander doel zijn gericht, doch als nevenactiviteit elektriciteit opwekken, vallen niet onder de definitie. Hetzelfde geldt voor opwekking met behulp van andere bronnen, zoals wind- en zonne-energie. Installaties voor de opwekking van elektriciteit door verbranding van fossiele brandstoffen,

vermogen kunnen voorzien. Zulks wordt evenwel niet in het vierde lid zelve tot uitdrukking gebracht; het voorschrift bepaalt slechts dat duidelijk moet zijn «in hoeverre elektriciteitscentrales opgesteld kunnen zijn». De behoefte aan elektrisch vermogen wordt echter niet genoemd. Naar de mening van de Raad ware dit alsnog te doen.

die mede bestemd zijn voor het produceren van nuttig aan te wenden warmte vallen alleen onder de definitie indien zij beneden een bepaalde rendementseis blijven. Het bouwen en in werking hebben van elektriciteitscentrales is aan een vergunning gebonden. Voor het bouwen en in werking hebben van andere installaties is geen vergunning vereist omdat bij deze productie-activiteiten niet de landelijke aspecten overheersen maar de lokale omstandigheden voorop staan. Gezien het bepaalde in artikel 13, tweede lid, onder a, worden in het structuurschema elektriciteitsvoorziening (SEV) deze «andere installaties» echter wel meegeteld, omdat het SEV het kader dient te vormen waarbinnen de SEP het elektriciteitsplan kan opstellen. Deze redenering geldt ook voor de in het derde lid bedoelde gegevens. In het elektriciteitsplan moeten namelijk alle in werking gehouden en op te richten installaties voor het opwekken van elektriciteit van de vergunninghouders worden vermeld. Dit ligt ook voor de hand. In artikel 11, eerste lid, is namelijk bepaald dat alle door de productiebedrijven opgewekte elektriciteit aan de SEP moet worden geleverd, dus niet alleen die, welke afkomstig is uit elektriciteitscentrales.

Gelet op artikel 13, vierde lid, is artikel 13, derde lid, aangevuld met windenergie.

De bedoeling van artikel 13, vierde lid, is dat het structuurschema een overzicht bevat van het maximaal op te stellen vermogen, onderscheiden naar energiedragers. Om de elektriciteitssector de benodigde flexibiliteit te verschaffen zal het SEV een grotere ruimte moeten bieden dan de verwachte vermogensbehoefte nodig zou maken. Of en in hoeverre van de aldus gereserveerde ruimte gebruik gemaakt wordt, wordt nader bepaald in het elektriciteitsplan. Op grond van de aangegeven opzet is de suggestie van de Raad niet overgenomen. Wel is de toelichting op dit punt verduidelijkt.

17. Artikel 14

Het college meent dat het de voorkeur verdient om te dezen tot uitdrukking te brengen dat in elk jaar, waarvan «het jaartal even is», een elektriciteitsplan moet worden opgesteld. Het cijfer 0, waarop eenmaal in de 10 jaar een jaartal eindigt, is immers – volgens de arithmetische theorie – even noch oneven.

17. Artikel 14

De suggestie van de Raad om tot uitdrukking te brengen, dat in elk jaar, waarvan «het jaartal even is» een elektriciteitsplan moet worden opgesteld is overgenomen. Ook de terminologie van artikel 40 is in deze zin aangepast.

Ik acht het niet wenselijk om in de wet aan te geven door welk orgaan van de NV SEP het elektriciteitsplan

Het verdient aanbeveling dat in de wet wordt aangegeven door welk orgaan van de SEP het elektriciteitsplan wordt vastgesteld: door de directie, de Raad van Commissarissen of door de Algemene vergadering van aandeelhouders. De Raad veroorlooft zich een voorkeur voor laatstbedoelde mogelijkheid tot uiting te brengen, gelet vooral op het uiterst gewichtig karakter van het vast te stellen plan dat vergaande consequenties heeft voor de aandeelhoudende productiebedrijven.

18. Artikelen 15, 21 en 25

Naar 's Raads mening zouden de woorden «naar zijn oordeel» behoren te vervallen, omdat zij of overbodig zijn of de minister te veel de vrije hand geven. Zelfs zou wellicht artikel 15, tweede lid, onder b, kunnen vervallen, gegeven de onder a en c, al vermelde weigeringsgronden.

19. Artikel 20

Het is uit een oogpunt van rechtszekerheid voor de vergunninghouders wenselijk het begrip «langere termijn» in het eerste lid nauwkeuriger te specificeren.

wordt vastgesteld. Mijn voorkeur gaat ernaar uit om dit door de sector zelf te laten regelen.

Ik wijs overigens op de gewijzigde statuten van de NV SEP, waarin de door de Raad van State geuite voorkeur reeds is neergelegd. De gang van zaken bij de besluitvorming over het elektriciteitsplan is namelijk de volgende. De directie van de NV SEP stelt een ontwerp voor het elektriciteitsplan op en biedt dit ter vaststelling aan de raad van commissarissen aan, nadat zij de commissie van advies, bestaande uit vertegenwoordigers van aandeelhouders, in de gelegenheid heeft gesteld advies uit te brengen. De raad stelt het ontwerp-elektriciteitsplan vast met 2/3 meerderheid en biedt dit aan aan de algemene vergadering van aandeelhouders, die het plan vaststelt. Deze vaststelling vindt plaats met 2/3 meerderheid. Indien het vastgestelde plan afwijkt van het door de Raad vastgestelde ontwerp behoeft het plan alsnog goedkeuring van de raad.

18. Artikelen 15, 21 en 25

Ik kan mij er mee verenigen de woorden «naar zijn oordeel» in de genoemde artikelen te schrappen. Het lijkt mij juist dit dan ook te doen in de artikelen 8, tweede lid, onder a, 31, tweede lid, en in artikel 50, derde lid. Ik teken hierbij aan dat een vage normering van een bevoegdheid zoals die bijvoorbeeld in artikel 15, tweede lid, onder b, voorkomt, naar haar aard aan het betrokken bestuursorgaan een eigen beoordelingsmarge geeft. De woorden «naar zijn oordeel» waren voor de duidelijkheid opgenomen, maar zijn niet strikt nodig. Voor de praktijk zal daarom naar mijn mening het schrappen ervan geen gevolgen hebben. In de toelichting op artikel 15 is een opmerking in deze zin opgenomen.

Ik acht het overigens niet juist artikel 15, tweede lid, onder b, te schrappen. Artikel 14 en het structuurschema elektriciteitsvoorziening geven onvoldoende kader om het plan te toetsen aan het belang van een goede elektriciteitsvoorziening en van een goede energievoorziening in het algemeen.

19. Artikel 20

Het lijkt mij niet goed mogelijk het begrip «langere termijn» nauwkeuriger te specificeren. Hierbij is ook niet aan een bepaalde periode gedacht. Bedoeld is slechts aan te geven dat het niet gaat om de kosten op een

bepaald moment of in het lopende jaar, maar dat bij het streven naar zo laag mogelijke kosten ook met de toekomst rekening moet worden gehouden. In dit verband valt met name te denken aan innovatieve projecten, waarvan de aanloopkosten eerst op termijn worden goedge- maakt. De toelichting bij artikel 20 is in deze zin aangevuld.

20. Artikel 24

De Raad heeft zich afgevraagd in hoeverre verschil bestaat tussen de in dit artikel gebezigde begrippen «verbruiker» en «afnemer». Voorts is de vraag gerezen of met «vergoeding» iets anders bedoeld wordt dan met «tarief».

Tenslotte heeft de Raad – de passage op bladzijde 35 der artikels- gewijze toelichting ten spijt – niet kunnen doorzien waarom het artikel zo ingewikkeld is geformuleerd. Uit een oogpunt van verstaanbaarheid van regelgeving ware hierin verbetering te brengen.

20. Artikel 24

In artikel 24 werd zowel met «afnemer» als met «verbruiker» de eindverbruiker van elektriciteit bedoeld. Aangezien het gebruik van de twee verschillende termen tot misverstanden kan leiden (een afnemer behoeft niet zelf verbruiker te zijn), is in dit artikel het woord «afnemer» vervangen door «verbruiker».

Er bestaat wel een onderscheid tussen «vergoeding» en «tarief». Het tarief bestaat uit een of meer formules met verschillende componenten. Toegepast op een bepaalde verbruiker komt daar een in een geldbedrag uitgedrukte vergoeding uit. De vergoeding is derhalve het totale bedrag dat een verbruiker over een bepaalde periode aan zijn distributiebedrijf moet betalen.

De wet biedt de mogelijkheid aan distributiebedrijven om andere tarieven te hanteren dan de maximum- eindverbruikerstarieven, mits de vergoeding die daaruit voor de verbruiker voortvloeit maar niet hoger is dan het bedrag dat hij zou moeten betalen bij toepassing van de maximumeindverbruikerstarieven. De formulering in artikel 24 is zo gekozen omdat tarieven als zodanig niet altijd rechtstreeks met elkaar vergeleken kunnen worden, waar wel de vergoedingen die uit de tarieven voortvloeien. Een tekstuele vereenvoudiging is dan ook niet mogelijk. Wel is een en ander in de toelichting verduidelijkt.

21. Artikel 26

Gelet op het bepaalde in artikel 46, eerste lid, lijkt het derde lid van het aan de orde zijnde artikel overbodig.

21. Artikel 26

Ik geef er de voorkeur aan het derde lid – en ook soortgelijke bepalingen die elders in het wetsontwerp voorkomen (bijvoorbeeld artikel 16, tweede lid) – te handhaven. Anders dan in artikel 46 gaat het hier om het verstrekken van gegevens die een rol spelen bij het behandelen van de aanvraag om goedkeuring. Het niet verstrekken heeft gevolgen voor de afhandeling van de aanvraag, terwijl ingevolge het vierde lid de beslissingstermijn wordt opgeschort zolang de verlangde nadere gegevens

niet zijn verstrekt. Overigens wijs ik erop dat met betrekking tot de maximumtarieven voor eindverbruikers nadere gegevens kunnen worden gevraagd aan de organisatie van distributiebedrijven, die deze tarieven ook ter goedkeuring voorlegt. Artikel 46 is niet tot deze organisatie gericht.

22. Artikel 31

Naar 's Raads mening is het begrip «elektrisch vermogen», gelet op de betekenis waarin het gebezigd wordt in de artikelen 3 en 36 en in aanmerking nemende de afwezigheid van een definitie ter zake in artikel 1, niet voldoende duidelijk bepaald.

22. Artikel 31

Het begrip elektrisch vermogen is een zodanig bekend begrip, dat ik definiëring daarvan niet nodig acht.

Ten aanzien van de toepassing van het begrip in artikel 31 zij het volgende opgemerkt. Een contract waarbij elektrisch vermogen buiten Nederland aan de SEP ter beschikking staat, houdt in dat de SEP de mogelijkheid heeft om elektriciteit uit het buitenland te betrekken, als ware het elektriciteit uit centrales in Nederland, die in het kader van het elektriciteitsplan ter beschikking staan van de SEP. Deze verduidelijking is opgenomen in de toelichting bij artikel 31.

23. Artikel 36

Tegen de beschikking van de minister, in beroep genomen krachtens het derde lid, staat volgens de artikelsgewijze toelichting beroep open op het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

De Raad heeft zulks niet kunnen afleiden uit de tekst van het voorgestelde artikel 47, hetwelk bepaalt dat beroep openstaat bij bedoeld College, «tenzij een andere administratiefrechtelijke voorziening openstaat of opengestaan heeft». In dit verband is het denkbaar dat de Afdeling rechtspraak van de Raad van State beslist dat in een aan deze Afdeling voorgelegd concreet geval sprake is van een ministeriële beschikking, waartegen Arob-beroep mogelijk is. Daardoor vervalt de voornoemde bevoegdheid van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

De Raad acht het verkieslijk om te dezer zake zo veel mogelijk dezelfde rechtsgang te doen volgen en dezelfde rechter competent te verklaren. Hij geeft mitsdien in overweging in de wet te bepalen dat tegen de ex artikel 36 genomen beschikkingen van de minister altijd beroep kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

24. Artikel 44

Uit de toelichting blijkt dat welbewust is gekozen voor een beslissing

23. Artikel 36

Met de Raad ben ik van mening dat het uiteraard gewenst is ter zake van op grond van een bepaalde wet genomen beschikkingen zoveel mogelijk dezelfde rechtsgang te doen volgen en dezelfde rechter competent te verklaren. Dit is ook het uitgangspunt geweest bij het onderhavige wetsvoorstel, zoals onder meer uit de toelichting op artikel 36 blijkt. Ten einde evenwel iedere twijfel hieromtrent uit te sluiten is thans in artikel 47, eerste lid, uitdrukkelijk bepaald dat het College van Beroep voor het bedrijfsleven ter zake van de op grond van de Elektriciteitswet 1987 te nemen beschikkingen alleen dan niet bevoegd is, indien daartegen een andere administratiefrechtelijke voorziening is opengesteld door deze wet (zoals in artikel 36 het geval is).

De formulering is thans geheel gelijklopend aan de modelbepaling in de Richtlijnen voor het openstellen van beroep op het College van Beroep voor het bedrijfsleven, vastgesteld bij besluit van de minister-president, handelende in overeenstemming met het gevoelen van de Raad van Ministers, van 24 juni 1986 (Stcrt. 124).

24. Artikel 44

De Raad heeft de toelichting zo opgevat dat om de daar aangegeven redenen wordt gekozen voor een commissie in plaats van voor het College van Beroep voor het bedrijfs-

door een commissie voor het geval de elektriciteitstransporteur en zijn wederpartij geen overeenstemming kunnen bereiken; de uiterst technische aard van het gerezen geschil zou zulks wenselijk maken.

De Raad is van oordeel dat zo min mogelijk aparte rechtsgangen dienen te worden geschapen. Hij meent daarom dat ook voor het in dit artikel geregelde geval bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven de voorkeur verdient, mede gelet op het feit dat een rechter geenszins onmachtig blijkt te zijn om in een geschil met veel technische aspecten rechtvaardig te beslissen.

25. Artikel 47

Het is het college niet voldoende duidelijk geworden wanneer – in de zin van dit artikel – gesproken mag worden van een beschikking, zolang nog niet in werking is getreden de wet van 12 maart 1986 (Stb. 99), waarbij in de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie hetzelfde beschikkingsbegrip zal worden geïntroduceerd als waarop de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen gebouwd is. Zo rijst de vraag of tot tijd en wijle de bedoelde wetwijziging heeft plaats gehad beroepen kunnen worden ingesteld tegen ministeriële besluiten van algemene strekking, zoals nopens het elektriciteitsplan en de tarieven. Voorts is niet voetstoots duidelijk of een beslissing, zoals bedoeld in artikel 44, vierde lid, appellabel is. Gelet op hetgeen eerder is gesteld aangaande de positie van Uw Minister van Economische Zaken heeft de Raad met instemming vastgesteld dat niet van overeenkomstige toepassing is verklaard artikel 74 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie, krachtens welk artikel de Kroon op voordracht van de betrokken minister(s) een uitspraak van het rechtsprekende college kan schorsen of buiten gevolg stellen.

leven. Toegegeven moet worden dat de toelichting tot deze opvatting aanleiding gaf. Bedoeld werd echter aan te geven, waarom hier niet een bevoegdheid werd gegeven aan de Minister van Economische Zaken, zoals dit in een aantal andere artikelen van het wetsontwerp wel het geval is. Dit is thans verduidelijkt. Dat hier geen bevoegdheid is gegeven aan het College vindt zijn grond vooral hierin dat het niet voor de hand ligt een rechter de transportvoorwaarden voor elektriciteit en de daarvoor verschuldigde prijs te laten vaststellen. Wel zou hij de gedragingen van partijen kunnen toetsen, maar onderdeel c van het eerste lid gaat verder. Overigens staat naar mijn mening, zoals uit het hieronder gestelde in punt 25 blijkt, van de beslissing van de commissie beroep open op het College.

25. Artikel 47

Naar aanleiding van de opmerking van de Raad over het beschikkingsbegrip van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie merk ik op, dat ingevolge het koninklijk besluit van 26 maart 1986, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 12 maart 1986, Stb. 99, tot wijziging van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie, de desbetreffende bepaling met ingang van 1 juni 1986 in werking is getreden.

Naar aanleiding van de kanttekening van de Raad over de beslissing, bedoeld in artikel 44, vierde lid, merk ik het volgende op. Ik ga er, zoals ook uit de toelichting op artikel 47, eerste lid, blijkt, vanuit dat er in dat geval sprake is van een beschikking als bedoeld in artikel 4 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie. De commissie moet naar mijn mening worden beschouwd als een administratief orgaan. De wet geeft haar een (publiekrechtelijke) bevoegdheid om bepaalde besluiten te nemen, met andere woorden zij is met openbaar gezag bekleed. Eveneens wordt mijns inziens voldaan aan het vereiste dat het besluit op een rechtsgevolg moet zijn gericht, dat wil zeggen op het scheppen, vaststellen of wijzigen van een rechtsverhouding. Van vaststelling van een rechtsverhouding is sprake als de commissie beslist dat er terecht geen aanbod is gedaan, dan wel geen aanbod dat voldoet aan de eisen van artikel 43, derde lid.

Stelt de commissie de inhoud van een aanbod vast dan heeft die beslissing tot rechtsgevolg, dat daardoor voor de betrokkene de in artikel 45, tweede lid, bedoelde verplichting om zo'n aanbod te doen, ontstaat.

26. Artikel 52

Ofschoon volgens de paragraaf 5.4.10 van de memorie van toelichting het kabinet er op vertrouwt dat de wettelijke regeling naar behoren zal worden nageleefd, deelt het mede sancties als sluitstuk van de regeling niet te kunnen ontberen. In artikel 52 wordt daartoe niet minder dan een twintigtal nieuwe economische delicten gecreëerd. De Raad vraagt zich af of gelet op de tot nu toe in de elektriciteitswereld opgedane ervaringen niet meer terughoudendheid aan de dag kan worden gelegd ten aanzien van de strafbaarstellingen. Overtreding van de meeste der strafbaar gestelde bepalingen kan immers slechts geschieden door de SEP of een der vergunninghouders. De Raad verstout zich te vermoeden dat te hunner aanzien meer vertrouwen op haar plaats is dan uit de strafbaarstellingen blijkt.

26. Artikel 52

Ik wil nog eens herhalen dat ook ik erop vertrouw dat de wet door de elektriciteitsbedrijven zal worden nageleefd. Dit neemt niet weg dat, wanneer de wetgever een regeling nodig acht, de naleving daarvan zonnodig moet kunnen worden afgedwongen. Dit geldt te meer, nu het hier grotendeels om privaatrechtelijke rechtspersonen gaat. Wel ben ik het ermee eens dat hierbij zo weinig mogelijk met strafsancities moet worden gewerkt. Deze gedachte lag ook al ten grondslag aan de constructie van artikel 4, tweede lid, onder d. Deze houdt in dat de aanvrager van een vergunning, voordat de vergunning hem wordt verleend, zich tegenover de minister moet hebben verbonden mee te werken aan het tot stand brengen en uitvoeren van de ingevolge de artikelen 9 en 20 vereiste samenwerkingsregelingen. Bij nadere overweging heb ik deze bepaling zo gewijzigd dat de betrokken vennootschappen zich dienen te verbinden tot het naleven van alle voorschriften van de wet. Ook artikel 8, tweede lid, heb ik in deze zin aangevuld zodat ook de SEP een dergelijke verklaring zal moeten afleggen, mede ten behoeve van de in artikel 9, tweede lid, bedoelde dochtervennootschap. Dit betekent dat met betrekking tot de acht normen die zich alleen richten tot de vergunninghouders en de SEP de strafbaarstelling in artikel 52 kan vervallen. Voor de overige normen zie ik daarvoor geen mogelijkheid. Wel is, zoals reeds vermeld onder punt 14, artikel 12 zo geformuleerd dat het nakomen van de leveringsplicht niet meer strafrechtelijk kan worden afgedwongen, maar alleen civielrechtelijk. Overigens zijn ook in de Waterleidingwet strafsancities opgenomen voor nutsbedrijven. Uiteraard is de memorie van toelichting in deze zin aangepast.

III. Memorie van toelichting

27. Algemeen

Naar het de Raad voorkomt, zal de toelichting aan leesbaarheid winnen, indien het algemeen gedeelte van de toelichting wordt beperkt tot uiteen-

III. Memorie van toelichting

27. Algemeen

Ingevolge de aanbeveling van de Raad is een aantal passages uit het algemeen gedeelte van de toelichting overgebracht naar de artikelsgewijze

zettingen van algemeen informatieve en beleidsmatige aard, alsmede tot aspecten welk zich niet goed lenen voor de artikelsgewijze toelichting. Aldus kan worden bereikt dat de artikelsgewijze toelichting zoveel mogelijk als een zelfstandig onderdeel kan worden geraadpleegd voor wat betreft de meer specifiek juridische aspecten van de regeling. Bij de onderhavige memorie van toelichting is veelal (een onderdeel van) de toelichting op artikelen reeds in het algemene gedeelte verwerkt. Dit heeft tot gevolg dat in het artikelsgewijze gedeelte van de toelichting veelvuldig naar het algemeen gedeelte wordt verwezen. De hanteerbaarheid van de toelichting wordt hierdoor bemoeilijkt zowel voor wat betreft de leesbaarheid als de directe herkenbaarheid in de toelichting van de globaal beleidsmatige en de meer juridische aspecten van de regeling. Daarnaast wordt de gevolgde aanpak vaak gekenmerkt door herhalingen en parafrasen van de wettekst, hetgeen niet in overeenstemming is met punt 110 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek. Samenvattend verdient de gevolgde opzet van de toelichting geen aanbeveling.

28. Het is wenselijk de toelichting vergezeld te doen gaan van een inhoudsopgave en een lijst van gebruikte afkortingen.

29. *Bladzijde 6*

In de voetnoot ware naar 's Raads mening nog op te merken dat de hierin opgenomen gegevens kunnen verduidelijken dat in de genoemde landen minder aanbieders voorkomen, maar niet dat deze productiebedrijven met grotere eenheden produceren.

30. *Bladzijde 19*

Het betoog dat de elektriciteitsprijzen in ons land na de tweede oliecrisis voor de zeer grote verbruikers duidelijk hoger kwamen te liggen dan in het buitenland zou naar 's Raads mening moeten worden aangevuld met enig gegeven omtrent de belastingdruk op elektriciteit hier en elders.

31. *Bladzijde 22, eerste alinea (onderaan)*

De stelling dat door diversificatie in de brandstofinzet, «waarbij het produktiemiddelenpark redelijk overeenkomt met dat in omringende landen», elektriciteitsprijzen kunnen worden bewerkstelligd die in de lijn

toelichting. Volstaan is met het overbrengen van die passages die nodig zijn voor een goed begrip van de werking van de afzonderlijke artikelen. In het algemeen gedeelte zijn die onderdelen gehandhaafd die nodig zijn voor het verkrijgen van een goed totaalbeeld van de regelingen.

28. *Inhoudsopgave*

Aan de suggesties van de Raad is gevolg gegeven.

29. *Bladzijde 6 (paragraaf 2.1)*

De gevraagde verduidelijking is aangebracht.

30. *Bladzijde 19 (paragraaf 3.3)*

In de prijsvergelijkingen in paragraaf 3.3 van de memorie van toelichting zijn de belastingen op de elektriciteitstarieven verwerkt, met uitzondering van de BTW op de tarieven voor de industrie, aangezien deze verrekenbaar is. Een en ander is in de toelichting opgenomen.

31. *Bladzijde 22, eerste alinea (onderaan) (paragraaf 3.4, slot eerste alinea)*

Gelet op de huidige sterke afhankelijkheid van onze elektriciteitsvoorziening van de inzet van olie en gas, betekent diversificatie van de brandstofinzet een vervanging van

liggen met de prijzen in die landen verdient nadere toelichting. Daarbij ware meer aandacht te besteden aan het begrip «diversificatie», aangezien hiermee kennelijk vooral «vervanging» van energiedragers wordt bedoeld (bladzijden 29 en 40).

32. *Bladzijden 39 (onderaan) en 40*

De suggestie dat de naamloze vennootschap de geschikte rechtsvorm is voor de «zo veel mogelijk bedrijfsmatig» gevoerde elektriciteitsproductie is ongelukkig. Wel kan worden gesteld dat een optimale bedrijfsvoering – onafhankelijk van de rechtsvorm – in sterke mate bevorderd kan worden door het bestaan van voldoende concurrentieprikkels in de elektriciteitsmarkt.

33. *Bladzijde 45*

Aan te geven ware in welk opzicht de toekomstige distributiebedrijven in de voorgestelde regeling betere mogelijkheden en meer beleidsruimte krijgen dan de bestaande regionale elektriciteitsmaatschappijen thans hebben.

34. *Bladzijde 58*

Paragraaf 5.4 bevat dezelfde titel als paragraaf 5.

35. *Bladzijde 100*

Het lijkt niet opportuun hier een – overigens niet vlekkeloze – beschouwing aan het Kroonberoep te wijden. De desbetreffende passage ware achterwege te laten.

36. *Bladzijde 137*

Deze bladzijde bevat een tekst die woordelijk gelijklopend ook valt te lezen op bladzijde 128.

37. *Bladzijde 144*

De suggestie dat het wetsvoorstel vanwege de hierin gecreëerde mogelijkheden voor de decentrale elektriciteitsopwekking bijdraagt aan decentralisatie behoeft enige relativering. Ingevolge artikel 36, derde lid, is immers bij geschillen op dit punt in eerste instantie voorzien in een beroep op de minister.

Voorts ware in het kader van het decentralisatiestreven aan te geven in hoeverre het vervallen van het vereiste van ministeriële goedkeuring

een deel van de olie- en gasinzet door andere energiedragers. Dit is van belang uit een oogpunt van risicospreiding; voorts wordt door deze vervanging de samenstelling van ons productiepark meer in overeenstemming gebracht met die in het buitenland. Dit laatste is nodig om de produktiekosten, die in belangrijke mate de tarieven bepalen, meer in overeenstemming te brengen met de produktiekosten in omringende landen. Een en ander is in paragraaf 3 van de memorie van toelichting verduidelijkt.

32. *Bladzijden 39 (onderaan) en 40 (paragraaf 4.4, ad a)*

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad is de motivering, waarom de NV-vorm de meest geschikte rechtsvorm is, verduidelijkt.

33. *Bladzijde 45 (paragraaf 4.4, ad c)*

De memorie van toelichting is op dit punt aangevuld.

34. *Bladzijde 58 (paragraaf 5.4)*

De titel van paragraaf 5.4 is gewijzigd.

35. *Bladzijde 100 (paragraaf 5.4.9)*

Ingevolge de suggestie van de Raad is in paragraaf 5.4.9. de beschouwing over het Kroonberoep achterwege gelaten.

36. *Bladzijde 137 (paragraaf 7.4, laatste alinea)*

De tekst in paragraaf 7.4 is aangepast.

37. *Bladzijde 144 (paragraaf 9.3, ad b)*

De door de Raad gevraagde relativering in paragraaf 9.3 is aangebracht. Voorts is de passage geschrapt over het vervallen van de goedkeuring van de Minister van Economische Zaken voor de aanleg van hoogspanningsverbindingen die primair van provinciaal en regionaal belang zijn.

Nadat het onderhavige voorstel van wet aan u werd voorgedragen ter

voor concessies daartoe een substantiële bijdrage levert.

aanhangigmaking bij de Raad van State heeft een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden die het noodzakelijk maakten de memorie van toelichting op verscheidene plaatsen aan te passen en nog enkele wijzigingen in het wetsvoorstel aan te brengen.

Hierbij moet in de eerste plaats worden gedacht aan ontwikkelingen binnen de elektriciteitssector. Binnen SEP-verband kwam een nieuwe overeenkomst van samenwerking tot stand, die afwijkt van hetgeen op grond van de in 1984 tussen de sector en mij bereikte overeenstemming in de verwachting lag. Daarnaast is een wijziging van de statuten van de SEP in werking getreden en hebben nog enkele ontwikkelingen plaatsgevonden in het proces van concentratie van productiebedrijven.

Voorts hebben de discussies binnen de SEP tot de conclusie geleid dat, indien in bepaalde gevallen nieuw productievermogen niet zou worden gebouwd door een van de regionale productiebedrijven, dit beter niet door de SEP zelf kan gebeuren maar door een door de SEP op te richten dochtervennootschap. Zo kan de SEP haar functie van centraal coördinerend orgaan met betrekking tot de productie zuiverder vervullen. In verband hiermee is artikel 9, tweede lid, aangepast. Ook is de definitie van «vergunninghouder» aangevuld en is op verschillende plaatsen in het wetsvoorstel «de ingevolge artikel 8 aangewezen vennootschap» geschrapt.

Daarnaast is naar aanleiding van de ramp met de kernenergiecentrale te Tsjernobyl de besluitvorming over de bouw van kerncentrales in Nederland opgeschort. De memorie van toelichting is hieraan aangepast.

Vervolgens moest in de memorie van toelichting rekening worden gehouden met de sterke daling van de gas- en olieprijsen, die overigens naar algemeen verwacht wordt slechts tijdelijk van aard zal blijken te zijn.

Ook is nog eens aandacht besteed aan de tijd die nog nodig is voor verdere behandeling van het wetsvoorstel en aan de tijdstippen waarop de verschillende artikelen in werking zouden kunnen treden. Dit heeft ertoe geleid het jaartal in de citeertitel te wijzigen van 1986 in 1987 en artikel 56 bij te stellen.

Ten slotte is nog een aantal redactionele verbeteringen aangebracht.

De Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De waarnemend Vice-President van de Raad van State,
G. H. Veringa

Ik veroorloof mij u in overweging te geven het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de overeenkomstig het vorenstaande gewijzigde memorie van toelichting met drie bijlagen en zeventien ter zake uitgebrachte adviezen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Economische Zaken,